

[illegible]

LUONTO JA YMPÄRISTÖ

Merimetsokanta on tihein Suomenlahdella.

Merimetsoja pesii jo yli 20 000 paria

Merimetsojen pesä on tänä kesänä löydetty 20350. Määrä on lähes kymmenkseen viimevuotista enemmän.

Suomen ympäristökeskuksen mukaan vuosina 2005–2009 merimetsoikanta lisääntyi 41 prosenttia vuodessa. Vuosina 2010–2014 keskimääräinen lisäys oli enää viisi prosenttia.

Merimetsojen pesimäkanta on Suomessa pienentynyt vain kahdesti, vuosina 2010 ja 2012.

Eteläisellä Selkämerellä pesivien merimetsojen määrä väheni viimevuotisesta kahdeksan prosenttia.

Merimetsoot ovat levittäytyneet Suomen rannikolle Itämeren eteläosista 1990-luvun jälkipuoliskolta alkaen.

Nyt ruusain pesimäkanta on Suomenlahdella. Sieltä laskettiin yli 8 000 pesää. Porvoon ja Virolahden välillä lisäys viimevuotisesta on yli tuhat pesää.

Saaristomereltä laskettiin 4 850 pesää, lisäystä viime vuodesta 450 pesää. Kasvu keskittyi yhteen yhdyskuntaan Uudessakaupungissa.

Selkämerellä havaittiin 5 379 pesää. Pesämäärä väheni Luviolla ja Porissa, mutta lisääntyi Raumalla ja Merikarvialla. Suomen suurin merimetsoyhdyskunta elää Merikarvialla, missä on yli 3 000 pesää.

Merenkurkun 1771 pesivää paria ovat keskittyneet Uudenkaarlepyyn kolmeen yhdyskuntaan.

Pesälaakenoissa havaittiin yhdeksän uutta merimetsoisintoutta. Ne ovat Haminassa, Porvoossa, Raaseporissa, Turussa, Kemiönsaarella, Maalahdessa ja Vaasassa.

Kaikkiaan havaittiin 44 merimetsoyhdyskuntaa. Ne ovat vallanneet 71 luotoa tai saarta, yhteensä noin 55 hehtaaria.

Vajaa viidennes merimetsoista pesii puissa.

Merikotkien on todettu heikentävän merimetsojen pesimätulosta. Paraisilla ja Porissa on merikotkien takia arveltu vähentyneen yhteensä 2 600 pesään.

REIJO VESTERINEN

Suomesta löydetty kaksi uutta kotiloa

Suomesta on löydetty kaksi uutta kotilajia, mikä nostaa maamme maanilväisten lukumäärän 94:än.

Molemmat uudet lajit ovat vaatealialia elinympäristöjensä suhteen ja elävät ainoastaan kalkkipitoisissa kosteissa ympäristöissä.

6-7 millimetrin mittainen pulleasilokotilo löytyi Ahvenanmaalta ja 5-10 millimetrin kalkkipitövilokotilo lisättiin Suomen lajistoon Kuusamosta.

Molemmat seudut tunnetaan suomalaisittain harvinaisista kasvi- ja eläinlajistosta.

Kotilot määritettiin Puutteleisesti tunnettujen ja uhanalaisten metsälajien tutkimusohjelmassa eli Putte-hankkeessa.

"Suomesta voidaan odottaa löytyväksi vielä paljon uusia maanilvälajia, sillä kotilo- ja etanälajistoa on kartoitettu melko vähän ja elöryhmän aktiivisia harrastajia ei juurikaan ole," sanoo hankkeen päättökija ja nilviäsisiantuntija **Anne Koi-vunen** Luonnontieteellisestä keskusmuuseumista Luomuksesta.

MT

Kala-altaat ovat lämmenneet helteisillä säillä.

Helle tappanut kaloja laitoksissa

Heinäkuun helteet ovat tappaneet laitoiksissa kasvatettavia kaloja muun muassa Pohjois-Savon Tervossa.

Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen (Rktl) Tervon kalanjäljelylaitoksella on kuollut eniten kirjolohia. Kattamattomissa uoma-altaissa veden lämpötila on kohonnut jopa 28,8 asteeseen.

Kalojen vointia on yritetty parantaa johtamalla tuloveteen puhdasta happea ja pumpaamalla uomiin viileää vettä.

Tuotantohalleissa olot eivät ole yhtä ankarat kuin uoma-altaissa. Halleissa kasvatusaltain veden lämpötilaa on voitu hallita viileämmän syväneveden avulla.

Tervon laitoksella kaloja on kuollut kuitenkin niin paljon, että se vähentää ensi vuoden mädin ja kalan toimituksia merkittävästi.

Kuolleiden kalojen kokonaismäärä selviää syysinventointien yhteydessä.

REIJO VESTERINEN

Luhangasta löytyi harvinainen kasvi

Keski-Suomesta Lughangasta on löytynyt idänkurho, asterikasveihin kuuluva hyvin harvinainen kasvi. Idänkurho oli luokiteltu jo hävinneeksi Keski-Suomesta. Koko Suomesta tunnetaan vain noin 30 esiintymää.

Kasviharastajasta löysi idänkurhon tienpääntarealta. Idänkurho elää huomaamattomana ruusukkeenä muutamia vuosia. Sen jälkeä kasvaa piikkisä ja helposti havaittava 30–70 senttiä korkeana kukintovarsi.

Aiemmin idänkurho on kasvanut kaskiahoilla ja pellonpientareilla.

REIJO VESTERINEN

kuupungissa.

Selkämerellä havaittiin 5 379 pesää. Pesämäärä väheni Luuvialla ja Porissa, mutta lisääntyi Raumalla ja Merikarvialla. Suomen suurin merimetsoyhdistykunta elää Merikarvialla, missä on yli 3 000 pesää.

Merenkurkun 1771 pesivää paria ovat keskeyttäneet Uudenkaarleppyn kolmeen yhdyskuntaan.

Pesälaskennoissa havaittiin yhdeksän uutta merimetsoesiintymää. Ne ovat Haminassa, Porvoossa, Raaseporissa, Turussa, Kemiönsaarella, Maalahdessa ja Vaasassa.

Kaikkiaan havaittiin 44 merimetsoyhdistykuntaa. Ne ovat vallanneet 71 luotoa tai saarta, yhteensä noin 55 hehtaaria.

Vajaa viidennes merimetsoista pesii puissa.

Merikotkien on todettu heikentävän merimetsojen pesimätulosta. Paraisilla ja Porissa on merikotkien takia arveltu vähenyneen yhteensä 2 600 pesää.

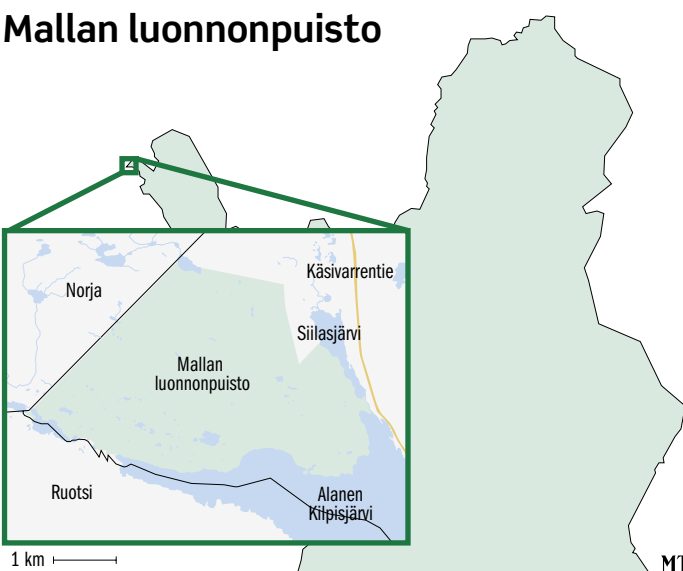
REIJO VESTERINEN

A large herd of reindeer is gathered on a snowy patch at the base of a rocky mountain. The reindeer are densely packed in the center, with some individuals visible on the surrounding green and brown slopes. The mountain face is steep and rocky, with some sparse vegetation. The sky is overcast.

Kilpisjärven biologisen aseman johtaja kuvasi läittoman porotokan Mallan luonnonpuistossa heinäkuun puolivälissä. Paliskunnan poroisännän mukaan porot hakeutuvat helteillä korkealle tunturiin, jossa on vielä lumilaikkuja.

Laiton porolaidunnus vaikeuttaa tutkimusta Mallassa

Kilpisjärven biologisen aseman johtaja on tuskastunut, ettei laitonta porojen laidunnusta saada kuriin Mallan luonnonpuistossa.

1 km

Laaton porojen laidunnus Mallan luonnonpuistossa Enontekiöllä on hävittämässä alueen luonnon monimuutaisuuden. Näin toteaa Helsingin yliopiston Kilpisjärven biologisen aseman johtaja **Antero Järvinen**, joka on tuskastunut, ettei laidunnusta saada kuriin.

Järvisen mukaan laidunnus uhkaa pesimälintuja, päiväperhosia ja kukkakasveja. Erityisesti rauhoitettui jälleleikki on kärsinyt porojen vaikutuksesta. Se saattaa kadota alueelta vuosikymmenen loppuun mennessä.

Mallan luonnonpuisto on varattu tieteelle ja tutkimukselle. Vuonna 1916 perustussa, Suomen ensimmäisessä luonnonpuistoissa porojen laidunnus kiellettiin vuonna 1981.

Järvisen mukaan porot ovat syöneet haavoittuvan kasvillisuuden lisäksi tutkimusvälineitä. Ilmastomutostutkimus meni pieleen, koska poro tuhosi

minikasviyhneita.

"Olen yrittänyt saada laidunnusta estettyä usein eri keinoin. Olen tehnyt asiasta rikosilmoituksen ja ottanut toistuvasti yhteyttä maa-alueen kulloiseenkin haltijaan sekä ympäristöministeriöön, luonnonsuojeluv- ja ympäristöjärjestöihin ja Käsivarren palikuntaan. Minulle käsitettämättömästä syystä kukaan ei ole tehnyt mitään", Järvinen kertoo.

Muutaman kilometrin aita

Aseman johtajan mukaan ongelmalla olisi helposti vältettävissä, jos alle viiden kilometrin pituiselle matkalle Norjan rajalta Siilasjärkele rakennettaisiin poroaita.

Valtion suojelualueita hallinnoiva Metsähallituksen luontopalvelut. Apulaisjohtaja **Marja-Liisa Hintsasen** mukaan on väärin, että porot laiduntavat porotomakkeita tarkoitettua alueella.

Muutaman kilometrin aita
Aseman johtajan mukaan ongelmalla olisi helposti vältetty, jos alle viiden kilometrin pituiselle matkalle Norjan rajalta Siilasjälle rakennettaisiin poroaita.

Valtion suojelalueita hallinnoiva Metsähallituksen luontopolvelut. Apulaisjohtaja **Marja-Liisa Hintsanen** mukaan on väärin, että porot laiduntavat porotto-
maksiksi tarkoitettua aluetta.

Mallan luonnonpuiston hoito- ja käyttösuunnitelman valmistelu on kesken. Sitä työstävän Metsähallituksen erikoissuunnittelijan **Arja Vasaman** mukaan ei ole epäilystä, etteikö porojen laidunnus näkyisi Mallassa.

Syyskuussa lausunnolle lähtevään suunnitelmaan kirjataan, mitä Metsähallitus ehdottaa laidunnuskysymyksen ratkaisuksi.

"Aiemmin, jos poroja tul-
Mallaan, poroaisännälle soitet-
tiin ja palikunta haki poro-
pois. Tällä tavoin ei ole tar-
peeksi tehokkaasti pystytty pi-
tämään poroja pois puistoista."

Vasaman mukaan aitaus on
yksi ratkaisu.

"Aita on kuitenkin kallis ja vo-
estää muidenkin eläinten kuin
porojen kulkua", hän toteaa.

ratkaisuksi.
 "Aiemmin, jos poroja tuli
 Mallaan, poroisännälle soitet-
 tiin ja paliskunta haki poro-
 pois. Tällä tavoin ei ole tar-
 peeksi tehokkaasti pystytty pi-
 tämään poroja pois puistosta.
 Vasaman mukaan aitaus on
 lyhyksi ratkaisu.
 "Aita on kuitenkin kallis ja vo-
 estää muidenkin eläinten kii-
 porojen kulkua", hän toteaa.

Erityisesti jääleinikki on kärsinyt porojen laidunnuksesta. Kivenkoloissa kasvavat yksilöt välttyvät tuhoilta pisimpään.

Yksi vaihtoehto on myös, että porolaidunnuskielto puretaan ja porojen annetaan laiduntaa alueella vapaasti.

Porot kuuma paossa

Käsiävarren paliskunnan poroisännän **Tommas I. Palojärven** mukaan **porot ovat hakeutuneet tunturiin kuumuutta ja sääskiä pakoon.**

Hän kuitenkin lupaa, että po-

rotkaa haetaan alueelta pois näinä päivinä, kun hellekin on hellittänyt.

Palojärven mielestä laidunnuskielto Mallassa pitäisi purkaa, sillä poro kuuluu luontoon kuten muutkin eläimet.

Aistaalla hän ei pidä järkevänä, sillä talvella poroja tulisi joka tapauksessa Norjan puolelta.

SUVI NIEMI

rotokka haetaan alueelta pois näinä päivinä, kun hellekin on hellittänyt.

Palojärven mielestä laidunnuskielto Mallassa pitäisi purkaka, sillä poro kuuluu luontoon kuten muutkin eläimet.

Aitausta hän ei pidä järkevänä, sillä talvella poroja tulisi joko tapauksessa Norjan puolelta.

Peuraporo Mosku sai alkunsa yllättäen

VELTIN (MT)
Vuoden 2013 syksyllä täysikasvuinen urospeura alkoi yllyttään liiukseilla Pulkkinen maatilalla loppuilla Veltin Pulkkinessa.

Peura isi silmänsä erityisesti **Jouni** ja **Kaisa Pulkkinen** lemmikkiporoihin.

"Peura vieraili porojen aitauskun luona useampana päivänä, kunnes lopulta särki 1,5 metriä korkean aidan. Peura haki Aulikki-naarasporan metsään mukaansa", Jouni Pulkkinen taustoittaa.

Aulikki palasi metsäretkiltään yksin, kantaen mahassaan peuran ja poron risteytystä.

Peuraporo syntyi tämän vuoden toukokuussa.

Pulkkinet antoivat sille nimen Mosku legendaarisen Koilliskairan poronomistajan mukaan.

"Peuroja istutettiin Salamajärven kansallispuistoon 1970-luvulla, joten sieltä tämäkin urospeura on varmaan peräisin. Monesti sanotaan, että luonnonvarainen peura ja kesy poro eivät risteä keskenään, mutta Mosku todistaa uskomuksen vääräksi", Pulkkinen toteaa.

Kainuussa ja Lapissa esiinty peuraporoja, mutta Keski-Pohjanmaalla Mosku on todellinen outolintu.

"Lappilaiset porokasvattajat ovat jo ilmaisseet halunsa ostaa Mosku pohjoiseen", Pulkkinen kertoo.

JUKKA KOIVULA

Moskun äiti on poro ja isä peura.

A close-up photograph showing a plant's root system in dark, moist soil. A prominent, light-colored root extends horizontally across the frame, with several smaller, thinner roots branching off from it. The soil surface is uneven and appears to be part of a larger excavation or planting site.